

Azərbaycan Respublikası adından
Qərardad

Sumqayıt Apellyasiya Məhkəməsinin
Mülki Kollegiyası

Sumqayıt şəhəri

2(3-8)-1138/2026

03.09.2026-cı il

**iddiaçı Abdulrazzaqov Ağaməhəmməd
Ağasəf oğlunun cavabdeh Abdulrazzaqova (Sədayeva) Təranə Əhməd qızına
qarşı (Abdulrazzaqov Aqil Ağasəf oğlu maraqlı şəxs qismində cəlb edilməklə) iş
üzrə**

QƏRARDADI

Sənədi elektron imzalayan şəxsin vəzifəsi, adı və soyadı:

Sədrlik edən hakim RAMIN XƏLİLLOV,
Hakim İlqar Dəmirov, Hakim ZAHİD MƏMMƏDOV

Məhkəmənin adı: Sumqayıt Apellyasiya Məhkəməsi

Sənədin elektron yüklənmə ünvanı:

<https://e-mehkeme.gov.az/signed/ShowEdoc?guid=46f740bae7f24ab9bbff569edfe920a3>

Qeyd: «Elektron imza və elektron sənəd haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununun 3-cü maddəsinə əsasən elektron imza əl imzası ilə bərabər hüquqi qüvvəyə malikdir. Elektron imza şəxsin kağız daşıyıcı üzərindəki möhürlə təsdiq edilmiş əl imzasına bərabər tutulur.

S/N: 005

Sumqayıt Apellyasiya Məhkəməsinin Mülki kollegiyası –
Sədrlik edən və məruzəçi hakim Xəlilov Ramin Adilxan oğlu, hakimlər Məmmədov Zahid Tahir oğlu və Dəmirov İlqar Kamal oğludan ibarət tərkibdə,
məhkəmə iclas katibi Quliyev Həsən Sahib oğlunun katibliyi,
cavabdeh Abdulrazaqova (Sədayeva) Təranə Əhməd qızı, onun nümayəndəsi və vəkili Xasayev Vüqar Nəriman oğlu,
maraqlı şəxsin nümayəndəsi və vəkili Əhmədov Ayazbəy Qabiliyyət oğlu,
maraqlı şəxsin nümayəndəsi Abdulrazaqov Ağasəf Ağaməhəmməd oğlunun iştirakları,

İddiaçı Abdulrazaqov Ağaməhəmməd Ağasəf oğlunun cavabdeh Abdulrazaqova (Sədayeva) Təranə Əhməd qızına qarşı nikahın pozulması tələbinə dair mülki iş üzrə Şamaxı Rayon Məhkəməsinin 25.01.2018-ci il tarixli, 2(074)-73/2018 nömrəli qətnaməsindən cavabdeh Abdulrazaqova (Sədayeva) Təranə Əhməd qızı tərəfindən verilmiş apellyasiya şikayətinin mümkünlüyü məsələsinə Sumqayıt Məhkəmə Kompleksinin binasında şifahi məhkəmə iclasında baxaraq, aşağıdakı qərardadı qəbul etdi.

İŞİN HALLARI

1. Abdulrazaqov Ağaməhəmməd Ağasəf oğlu və Abdulrazaqova Təranə Əhməd qızı arasında 29.06.2018-ci il tarixində nikah bağlanmışdır.

2. Azərbaycan Respublikası Ədliyyə Nazirliyi Şamaxı Rayon Qeydiyyat Şöbəsinin 29.08.2017-ci il tarixli, 2/377 nömrəli məktubu ilə Abdulrazaqova (Sədayeva) Təranə Əhməd qızının nikahın pozulması üçün qeydiyyat orqanına müraciət etməməsi səbəbindən qeydiyyat orqanında nikahın pozulmasının mümkün olmaması, Abdulrazaqov Ağaməhəmməd Ağasəf oğluna məhkəməyə müraciət etməsi məsləhət bilinmişdir.

3. Abdulrazaqov Ağaməhəmməd Ağasəf oğlu 03.12.2024-cü il tarixdə ölmüşdür.

İş üzrə qəbul edilmiş məhkəmə aktları

a) birinci instansiya məhkəməsindəki icraat

4. İddiaçı Abdulrazaqov Ağaməhəmməd Ağasəf oğlu cavabdeh Abdulrazaqova (Sədayeva) Təranə Əhməd qızına qarşı 30.08.2017-ci il tarixdə nikahın pozulması tələbinə dair iddia qaldıraraq, cavabdeh Abdulrazaqova (Sədayeva) Təranə Əhməd qızı ilə 29.06.2017-ci il tarixdə Şamaxı rayon Qeydiyyat şöbəsi tərəfindən bağlanmış nikahlarının pozulması barədə qətnamə çıxarılmasını xahiş etmişdir.

5. Şamaxı Rayon Məhkəməsinin 25.01.2018-ci il tarixli, 2(074)-73/2018 nömrəli qətnaməsi ilə (hakim Etibar Hübətov) iddia təmin edilmiş, iddiaçı Abdulrazaqov Ağaməhəmməd Ağasəf oğlu ilə cavabdeh Abdulrazaqova (Sədayeva) Təranə Əhməd qızı arasında 29.06.2017-ci il tarixində Şamaxı rayon Qeydiyyat şöbəsi tərəfindən bağlanmış nikah pozulmuşdur.

6. Qətnamə qanuni qüvvəyə minmiş və icra edilmişdir.

a) apellyasiya instansiyası məhkəməsindəki birinci icraat

Sənədi elektron imzalayan şəxsin vəzifəsi, adı və soyadı:

Sədrlik edən hakim RAMİN XƏLİLOV,
Hakim İlqar Dəmirov, Hakim ZAHİD MƏMMƏDOV

Məhkəmənin adı: Sumqayıt Apellyasiya Məhkəməsi

Sənədin elektron yüklənmə ünvanı:

<https://e-mehkeme.gov.az/signed/ShowEdoc?guid=46f740bae7f24ab9bbff569edfe920a3>

Qeyd: «Elektron imza və elektron sənəd haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununun 3-cü maddəsinə əsasən elektron imza əl imzası ilə bərabər hüquqi qüvvəyə malikdir. Elektron imza şəxsin kağız daşıyıcı üzərindəki möhürlə təsdiq edilmiş əl imzasına bərabər tutulur.

S/N: 005

7. Cavabdeh Abdulrazaqova (Sedayeva) Təranə Əhməd qızı Şamaxı Rayon Məhkəməsinin 25.01.2018-ci il tarixli, 2(074)-73/2018 nömrəli qətnaməsindən 24.06.2025-ci il tarixdə apellyasiya şikayəti verərək, qətnamənin ləğv edilməsini və iddia tələbinin rədd olunması barədə yeni qətnamə çıxarılmasını xahiş etmişdir.

8. Apellyasiya şikayəti onunla əsaslandırılmışdır ki, birinci instansiya məhkəməsindəki araşdırma zamanı cavabdehin iddia ərizəsində göstərilən yaşayış yeri üzrə-Şamaxı şəhəri, N.Nərimanov küçəsi 6 ünvanına bildiriş göndərilmiş, lakin bütün məhkəmə bildirişləri, "bu ünvanda yaşamır" qeydi ilə geri qaytarılmışdır. Azərbaycan Respublikası Şamaxı rayon İcra Hakimiyyəti Başçısının Şamaxı şəhər inzibati ərazi dairəsi üzrə nümayəndəliyinin 19.06.2025-ci il tarixli, 5-75-12/2-1105/2025 nömrəli arayışından görünür ki, Abdulrazaqova Təranə Əhməd qızı həqiqətən AZE № 2411458 sayılı şəxsiyyət vəsiqəsinə əsasən 06.04.1970-ci il tarixdə anadan olmuş, 03.12.2024-cü il tarixdə ölmüş mərhum Abdulrazaqov Ağaməhəmməd Ağasəf oğlu ilə 29.06.2017-ci il tarixdən, hal-hazırda kimi Şamaxı şəhəri, N.Nərimanov küçəsi 56 sayılı ünvanda yaşayır. Belə ki, birinci instansiya məhkəməsi tərəfindən prosessual hüquq normaları pozulmuş, məhkəmə cavabdehin məhkəmə iclaslarında iştirakının təmin edilməsi üçün qanunvericiliyin verdiyi bütün mümkün vasitələrdən istifadə etməmişdir. Konstitusiyaya Məhkəməsinin Plenumu Qərarlarında qeyd edir ki, bütün məhkəmə instansiyalarında mübahisələrin maddi və prosessual qanunvericiliyin normalarına riayət edilməklə həll olunması mahiyyət üzrə çıxarılmış məhkəmə aktlarının qanuniliyinin və ədalətliliyinin hüquqi əsasını təşkil etməklə onların şübhə altına alınmasını istisna edir.

9. Sumqayıt Apellyasiya Məhkəməsinin Mülki kollegiyasının 11.09.2025-ci il tarixli, 2(105)-1074/2025 nömrəli qərarı ilə apellyasiya şikayətinin qismən təmin edilməsi, Şamaxı Rayon Məhkəməsinin 25.01.2018-ci il tarixli, 2(074)-73/2018 nömrəli qətnaməsinin ləğv edilməsi və həmin iş üzrə icraata xitam verilməsi qərara alınmışdır.

10. Məhkəmə müəyyən etmişdir ki, iş materiallarına əlavə edilmiş ölüm haqqında şəhadətnamənin surətindən görünür ki, Abdulrazaqov Ağaməhəmməd Ağasəf oğlu 03.12.2024-cü il tarixdə ölmüşdür. Şəxsin ölümü ilə mülki hüquq vəzifələri daşımaq qabiliyyəti itirilmiş olur. Bu halda şəxsin mülki hüquq vəzifələrinin hüquqi varisliyi qaydasında ötürülməsini mülki qanunvericilik tanımışdır.

11. Qeyd olunanlara əsasən prosessual hüquq varisliyi institutunun mövcudluğu bilavasitə maddi hüquqların varisliyi ilə şərtləndirilmişdir. Yəni, yalnız qarşılıqlı hüquq və vəzifələrin həyata keçirilməsi ilə əlaqədar müvafiq davranış və hərəkətlərin icra edilməsini ehtiva edən maddi hüquq münasibətləri olduğu halda mülki məhkəmə icraatında prosessual hüquq varisliyi mümkün sayıla bilər. İddia tələbi nikahın pozulması barəsində olduğundan mübahisə edilən hüquq münasibəti hüquq varisliyinə yol vermədiyindən icraata xitam verilməlidir.

12. Məhkəmə kollegiyası gəlidiyi nəticəni Azərbaycan Respublikası Mülki Prosessual Məcəlləsinin 261.0.7 və 402-cı maddələri ilə əsaslandırmışdır.

a) kassasiya instansiyası məhkəməsindəki birinci icraat

13. Azərbaycan Respublikası Ali Məhkəməsinin Mülki kollegiyasının 16.12.2025-ci il tarixli qərarı ilə maraqlı şəxs kimi cəlb edilmiş Abdulrazaqov Aqil Ağasəf oğlu kassasiya şikayəti verərək, Sumqayıt Apellyasiya Məhkəməsinin Mülki kollegiyasının

Sənədi elektron imzalayan şəxsin vəzifəsi, adı və soyadı:

Sədrlik edən hakim RAMİN XƏLİLOV,
Hakim İlqar Dəmirov, Hakim ZAHİD MƏMMƏDOV

Məhkəmənin adı: Sumqayıt Apellyasiya Məhkəməsi

Sənədin elektron yüklənmə ünvanı:

<https://e-mehkeme.gov.az/signed/ShowEdoc?guid=46f740bae7f24ab9bbff569edfe920a3>

Qeyd: «Elektron imza və elektron sənəd haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununun 3-cü maddəsinə əsasən elektron imza əl imzası ilə bərabər hüquqi qüvvəyə malikdir. Elektron imza şəxsin kağız daşıyıcı üzərindəki möhürlə təsdiq edilmiş əl imzasına bərabər tutulur.

S/N: 005

11.09.2025-ci il tarixli 2(105)- 1074/2025 nömrəli qərardadının ləğv edilməsini, mülki işin yenidən baxılmaq üçün apellyasiya instansiyası məhkəməsinə göndərilməsi barədə qərar qəbul edilməsini xahiş etmişdir.

14. Azərbaycan Respublikası Ali Məhkəmənin Mülki kollegiyasının 12.03.2026-cı il tarixli 2(1-8)-508/2026 nömrəli qərarı ilə kassasiya şikayəti təmin edilmiş, Sumqayıt Apellyasiya Məhkəməsinin Mülki kollegiyasının 11.09.2025-ci il tarixli, 2(105)-1074/2025 nömrəli qərardadı ləğv edilmiş, iş baxılması üçün apellyasiya instansiyası məhkəməsinə qaytarılmışdır.

15. Məhkəmə kollegiyasının mövqeyinə görə, Ali Məhkəmənin Mülki kollegiyasının 16.12.2025-ci il tarixli, 2(102)-2/2025 nömrəli qərardadı ilə müəyyən edilmişdir ki, Abdulrazaqov Aqil Ağasəf oğlu iddiaçı Abdulrazaqov Ağaməhəmməd Ağasəf oğlunun nəvəsi və onun ölümündən sonra vəsiyyətnamə üzrə iddiaçının mirasını qəbul etmiş və rəsəsi olduğundan Sumqayıt Apellyasiya Məhkəməsinin Mülki kollegiyasının 11.09.2025-ci il tarixli 2(105)-1074/2025 nömrəli qərardadı ilə mərhumun iddiası üzrə icraata xitam verilməsi onun maraqlarına toxunur.

16. MPM-in 418.4-cü maddəsinin tələbinə əsasən işdə iştirak etməyə cəlb edilməmiş şəxslərin hüquq və vəzifələrinə dair onların hüquqlarının pozulmasına səbəb olan qətnamə və ya qərardad qəbul edilməsi apellyasiya instansiyası məhkəməsinin qətnaməsinin və ya qərardadının şikayətin dəlillərindən asılı olmayaraq ləğv edilməsi üçün əsas olduğundan məhkəmə kollegiyası hesab etmişdir ki, mübahisələndirilən qərardad ləğv edilərək işə maraqlı şəxsin iştirakı ilə yenidən baxılması üçün iş materialları apellyasiya instansiyası məhkəməsinə qaytarılmalıdır.

b) apellyasiya instansiyası məhkəməsindəki ikinci icraat

17. Sumqayıt Apellyasiya Məhkəməsinin Mülki kollegiyasının 12.06.2026-cı il tarixli, 2(3-8)-578/2026 nömrəli qərardadı ilə Sumqayıt Apellyasiya Məhkəməsinin Mülki kollegiyasının 24.07.2025-ci il tarixli, 2(105)-1074/2025 nömrəli apellyasiyanın mümkünlüyü barədə qərardadı ləğv edilmiş, Şamaxı Rayon Məhkəməsinin 25.01.2018-ci il tarixli, 2(074)-73/2018 nömrəli qətnaməsindən cavabdeh tərəfindən verilmiş apellyasiya şikayəti qeyri-mümkün hesab edilmiş və mülki işin sonrakı prosessual hərəkətlərin edilməsi üçün birinci instansiya məhkəməsinə qaytarılması qərara alınmışdır.

18. Məhkəmə kollegiyası öz mövqeyini onunla əsaslandırmışdır ki, iddiaçının cavabdehlə olan nikahı 29.06.2017-ci il tarixdə qeydə alınmışdır. 2 ay sonra, yəni 30.08.2017-ci il tarixdə iddiaçı nikahın pozulması tələbi ilə məhkəməyə müraciət etmişdir. Bundan əvvəl isə o, nikahın pozulması üçün qeydiyyat şöbəsinə müraciət etmiş, ona nikahın pozulması üçün məhkəməyə müraciət etməsi tövsiyə olunmuşdur. Məhkəmə tərəfindən təyin edilmiş məhkəmə iclaslarının vaxtı və yeri haqqında məlumatlar cavabdehin rəsmi yaşayış yeri üzrə göndərilmiş, tərəflərin barışması üçün 3 ay müddət müəyyən edilərək iş təxirə salınmış, həmin müddətin tamamında iddiaçı məhkəmə iclasında şəxsən iştirak edərək nikahın pozulmasına dair iradə ifadəsini bildirmiş və nikah məhkəmə qaydasında pozulmuşdur. Qətnamə qanuni qüvvəyə minmiş və icraya yönəldilmişdir. Daha sonra, iddiaçı 03.12.2024-cü il tarixdə ölmüşdür. Qətnamənin çıxarılmasından 7 il sonra cavabdeh apellyasiya şikayəti verərək, rəsmi yaşayış yeri sayılan və qeydiyyatda olduğu ünvanda yaşamadığını, nikahın pozulmasından məlumatsız olmasını göstərmişdir.

Sənədi elektron imzalayan şəxsin vəzifəsi, adı və soyadı:

Sədrlik edən hakim RAMİN XƏLİLOV,
Hakim İlqar Dəmirov, Hakim ZAHİD MƏMMƏDOV

Məhkəmənin adı: Sumqayıt Apellyasiya Məhkəməsi

Sənədin elektron yüklənmə ünvanı:

<https://e-mehkeme.gov.az/signed/ShowEdoc?guid=46f740bae7f24ab9bbff569edfe920a3>

Qeyd: «Elektron imza və elektron sənəd haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununun 3-cü maddəsinə əsasən elektron imza əl imzası ilə bərabər hüquqi qüvvəyə malikdir. Elektron imza şəxsin kağız daşıyıcı üzərindəki möhürlə təsdiq edilmiş əl imzasına bərabər tutulur.

S/N: 005

19. Göründüyü kimi, mərhum iddiaçının cavabdehlə nikah bağlanandan sonra qısa müddət ərzində nikahın pozulmasına dair iradəsini ifadə edərək əvvəlcə qeydiyyat şöbəsinə, daha sonra məhkəməyə müraciət etməsi, hətta məhkəmə gedişatında cavabdehin evdən çıxarılması ilə bağlı vəsatətin verilməsi (I cild iş v. 17) halları həmin vaxt onların ailə münasibətlərinin gərgin olması və cavabdehin bundan məlumatlı olmasını istisna etmir. Həmçinin məhkəməyə ötən 7 il müddət ərzində cavabdehin nikahın pozulması barədə məlumat almasının qeyri-mümkünlüyünə dair hər hansı bir əsaslı məlumat təqdim edilməmişdir.

20. Hüquqi müəyyənlik prinsipi baxımından 7 il əvvəl qəbul edilmiş qətnamədən apellyasiya şikayəti verilməsinin mümkünlüyü məsələsi müzakirə edilməlidir. Belə ki, mülki prosessual qanunvericiliyin tələblərindən də göründüyü kimi, vaxtında şikayət verilməməsi və prosessual müddətin buraxılması müəyyən hüquqi nəticələr yaradır. Belə ki, şikayətin verilmə müddətinin keçməsi ilə, qətnamə qanuni qüvvəyə minir və icraya yönəldilir, prosessual müddətin bitməsi ilə müvafiq prosessual hərəkətləri etmək hüququ keçmiş olur və prosessual müddətin bərpası üçün müddəti buraxmış şəxs özünün subyektiv mülahizələrini deyil, konkret üzrlü səbəbləri təqdim etməyə borcludur.

21. Birinci instansiya məhkəməsi qeyd olunan qətnamədən apellyasiya şikayətinin verilməsi üçün nəzərdə tutulmuş müddətin buraxılıb-buraxılmamasına, buraxılışırsa üzrlü hesab edilməsinə hüquqi qiymət vermədən, MPM-in 364-cü maddəsində nəzərdə tutulan hərəkətləri həyata keçirmədən, apellyasiya şikayətinin uyğunluğu üzrə müvafiq araşdırma aparmadan mülki işi baxılması üçün Sumqayıt Apellyasiya Məhkəməsinə göndərmişdir.

22. Qanunvericiliyin tələbinə görə apellyasiya şikayəti işə birinci instansiyada baxmış məhkəməyə təqdim edilir. Şikayətin baxılmağa qəbul edilməsi və yaxud geri qaytarılması məsələləri də məhz həmin məhkəmədə həll edilir. Bununla belə, apellyasiya instansiyası məhkəməsi daxil olmuş işlərin apellyasiya qaydasında baxılmasının mümkünlüyünü yoxlayır. Təkrar yoxlamanın məqsədi birinci instansiya məhkəməsinin yol verdiyi səhvlərin aradan qaldırılmasına, apellyasiyası mümkün olmayan şikayətlərin qarşısının alınmasına xidmət edir. Birinci instansiya məhkəməsi iddiaçının apellyasiya şikayətini qəbul edib mülki işlə birlikdə baxılması üçün apellyasiya instansiyası məhkəməsinə göndərərək MPM-in tələblərinə əməl etməmiş, apellyasiya şikayətini sadəcə iş materiallarına əlavə edib mülki işlə birlikdə baxılması üçün Sumqayıt Apellyasiya Məhkəməsinə göndərmişdir.

23. Qeyd olunanlara əsasən məhkəmə kollegiyası hesab etmişdir ki, Şamaxı Rayon Məhkəməsinin 25.01.2018-ci il tarixli 2(074)-73/2018 nömrəli qətnaməsindən cavabdeh tərəfindən verilmiş apellyasiya şikayəti hüquqi müəyyənlik prinsipi baxımından mümkün sayıla bilməz.

b) kassasiya instansiyası məhkəməsindəki ikinci icraat

24. Cavabdeh kassasiya şikayəti verərək, həmin qərardadın tam ləğv edilərək apellyasiya şikayətinin mahiyyəti üzrə baxılması üçün Sumqayıt Apellyasiya Məhkəməsinə qaytarılmasını xahiş etmişdir.

25. Azərbaycan Respublikası Ali Məhkəməsinin Mülki kollegiyasının 31.07.2026-cı il tarixli, 2(1-8)-2040/2026 nömrəli qərarı ilə cavabdeh tərəfindən verilmiş kassasiya şikayəti qismən təmin edilmiş, Sumqayıt Apellyasiya Məhkəməsinin Mülki kollegiyasının

Sənədi elektron imzalayan şəxsin vəzifəsi, adı və soyadı:

Sədrlik edən hakim RAMİN XƏLİLOV,
Hakim İlqar Dəmirov, Hakim ZAHİD MƏMMƏDOV

Məhkəmənin adı: Sumqayıt Apellyasiya Məhkəməsi

Sənədin elektron yüklənmə ünvanı:

<https://e-mehkeme.gov.az/signed/ShowEdoc?guid=46f740bae7f24ab9bbff569edfe920a3>

Qeyd: «Elektron imza və elektron sənəd haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununun 3-cü maddəsinə əsasən elektron imza əl imzası ilə bərabər hüquqi qüvvəyə malikdir. Elektron imza şəxsin kağız daşıyıcı üzərindəki möhürlə təsdiq edilmiş əl imzasına bərabər tutulur.

S/N: 005

12.06.2026-cı il tarixli 2(3-8)-578/2026 nömrəli qərardadı ləğv edilmiş, iş materialları apellyasiya şikayətinin mümkünlüyü məsələsinə yenidən baxılması üçün apellyasiya instansiyası məhkəməsinə qaytarılmışdır.

26. Məhkəmə kollegiyasının mövqeyinə görə, birinci instansiya məhkəməsində aparılmış icraat zamanı məhkəmə bildirişləri cavabdehin rəsmi qeydiyyatda olduğu Şamaxı şəhəri, N.Nərimanov prospekti, ev 6 ünvanına göndərilmişdir.

27. Eyni zamanda vəsatətdən görünür ki, iddiaçı məhkəmə icraatı zamanı cavabdehin faktiki yaşadığı ünvan kimi Şamaxı şəhəri, N.Nərimanov prospekti, ev 56 ünvanını göstərərək onun həmin yaşayış yerindən çıxarılmasını da xahiş etmişdir. Bu hal birinci instansiya məhkəməsinə cavabdehin faktiki yaşayış yerinin rəsmi qeydiyyat ünvanından fərqli olmasının məlum olduğunu göstərir.

28. Bundan başqa, birinci instansiya məhkəməsinin 25.01.2018-ci il tarixli qətnaməsi qəbul edilsə də, nikahın dövlət qeydiyyatında pozulması yalnız iddiaçının ölümündən 22 gün sonra, 25.12.2024-cü il tarixdə rəsmiləşdirilmişdir. Cavabdeh bu hala istinad etsə də, apellyasiya instansiyası məhkəməsi bununla bağlı hüquqi dəyərləndirmə aparmamışdır.

29. Həmçinin cavabdeh tərəfindən çoxsaylı fotosəkillər təqdim edilmiş və bildirilmişdir ki, nikahın pozulması barədə qətnamə qəbul edildikdən sonra da tərəflər birlikdə yaşamış, müxtəlif tədbirlərdə iştirak etmiş, xarici ölkəyə səfərlər etmiş, həmin şəkillərdə həmçinin maraqlı şəxs də əks olunmuşdur. Apellyasiya instansiyası məhkəməsi həmin dəlillərə və sübutlara da qiymət verməmişdir.

30. Apellyasiya instansiyası məhkəməsi hüquqi müəyyənlik prinsipinə istinad etməklə apellyasiya şikayətini qeyri-mümkün hesab etsə də, cavabdehin prosessual müddətin hesablanmasına təsir göstərə biləcək yuxarıda göstərilən halları hansı səbəbdən hüquqi əhəmiyyət kəsb etməyən hesab etdiyini ümumiyyətlə əsaslandırmamış, cavabdehin irəli sürdüyü dəlillərə hüquqi qiymət vermədən apellyasiya şikayətinin qeyri-mümkün olması barədə nəticəyə gəlmişdir.

Məhkəmə icraatı iştirakçılarının izahatları

31. Məhkəmə kollegiyasının iclasında iştirak edən cavabdeh Abdulrazaqova (Sədayeva) Təranə Əhməd qızı izahatında bildirdi ki, iddiaçı 3 dekabr 2024-cü il tarixində vəfat edib. Həmin ayda vərəsəlik işinin açılması və mirasın bölünməsi zamanı onun da iştirak edərək ona düşən payı əldə etməyi məqsədilə notariat ofisinə müraciət etmişdir. Lakin notarius ona vərəsəlik işinin açılması üçün 6 aylıq müddətin tamam olmasının zəruri olduğunu bildirib. O, da həmin müddətin tamamlanmasını gözləmişdir. 2025-ci il mayın 3-də 6 aylıq müddət başa çatmasına baxmayaraq, vərəsəlik işi ilə bağlı çağırılmamışdır. Bir neçə gün gözlədikdən sonra, 11 may 2025-ci il tarixində yenidən notariat ofisinə müraciət etmişdir. Həmin zaman notarius ona sənədlərində problem olduğunu bildirdi və boşandığını söyləmişdir. O, bunun mümkün olmadığını bildirmişdir. Çünki tərəflər arasında boşanma ilə bağlı onun heç bir razılığı olmayıb və belə bir məhkəmə icraatının aparılması barədə məlumatı olmayıb. Heç vaxt boşanma ilə bağlı məhkəməyə müraciət etməmiş və bu barədə məhkəmə iclaslarına çağırılmamışdır. Bundan əlavə, tərəflərin yaşadığı evin kommunal xidmətlərini də öz adına keçirmişdir. İddiaçı ilə həmin evdə birlikdə yaşamış, onun dəfn mərasimini təşkil etmiş və iştirak etmişdir. Qohumlar və tanışlar arasında da biz hər zaman ər-arvad kimi birlikdə olmuşuq. Bu səbəbdən tərəflər arasında faktiki olaraq ailə

Sənədi elektron imzalayan şəxsin vəzifəsi, adı və soyadı:

Sədrlik edən hakim RAMİN XƏLİLOV,
Hakim İlqar Dəmirov, Hakim ZAHİD MƏMMƏDOV

Məhkəmənin adı: Sumqayıt Apellyasiya Məhkəməsi

Sənədin elektron yüklənmə ünvanı:

<https://e-mehkeme.gov.az/signed/ShowEdoc?guid=46f740bae7f24ab9bbff569edfe920a3>

Qeyd: «Elektron imza və elektron sənəd haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununun 3-cü maddəsinə əsasən elektron imza əl imzası ilə bərabər hüquqi qüvvəyə malikdir. Elektron imza şəxsin kağız daşıyıcı üzərindəki möhürlə təsdiq edilmiş əl imzasına bərabər tutulur.

S/N: 005

münasibətləri davam edib və onun boşanma barədə məlumatı olmayıb.

32. Məhkəmə kollegiyasının iclasında iştirak edən cavabdeh Abdulrazaqova (Sədayeva) Təranə Əhməd qızının nümayəndəsi və vəkili Xasayev Vüqar Nəriman oğlu izahatında bildirdi ki, apellyasiya şikayətinin mümkünlüyü məsələsində əsas mübahisə predmeti prosessual müddətin ötürülüb-ötürülməməsidir. İş üzrə əvvəlki məhkəmə icraatı zamanı hakim Almaz Süleymanovanın sədrliyi ilə keçirilmiş məhkəmə iclaslarında apellyasiya şikayəti mümkün hesab edilmiş və işə mahiyyəti üzrə baxılaraq müvafiq qərar qəbul edilmişdir. İş materiallarından göründüyü kimi, iddia ərizəsində cavabdehin iddiaçı ilə ailə həyatı qurduğu, onun evinə gəlin köçdüyü və həmin ünvanda yaşadığı göstərilmişdir. Buna baxmayaraq, birinci instansiya məhkəməsi tərəfindən məhkəmə iclaslarının vaxtı və yeri barədə məhkəmə bildirişləri cavabdehin faktiki yaşadığı Nərimanov küçəsi 56 ünvanına deyil, qeydiyyatda olduğu Nərimanov küçəsi 6 ünvanına göndərilmişdir. Həmçinin iş materiallarında cavabdehin əlaqə telefon nömrəsi mövcud olduğu halda, həmin nömrəyə məhkəmə iclası barədə SMS bildirişinin göndərilməsi təmin edilməmiş, eləcə də iclas katibi tərəfindən cavabdeh məhkəmə iclasının vaxtı və yeri barədə məlumatlandırılmamışdır. İş materiallarında məhkəmə bildirişlərinin cavabdehə lazımı qaydada təqdim edilməsini təsdiq edən hər hansı sənəd də mövcud deyildir. Bundan əlavə, birinci instansiya məhkəməsi tərəfindən qəbul edilmiş qətnamə aidiyyəti üzrə Qeydiyyat şöbəsinə icra olunması üçün göndərilməmiş, bunun əvəzinə iddiaçıya təqdim edilmişdir. Sözügedən qətnamə yalnız iddiaçının 3 dekabr 2024-cü il tarixində vəfat etməsindən sonra, 25 dekabr 2024-cü il tarixində Qeydiyyat şöbəsinə təqdim edilmişdir. Cavabdeh 2016-cı ildən etibarən bu günədək Nərimanov küçəsi 56 ünvanında faktiki olaraq yaşayır. Nikah şəhadətnaməsi də cavabdehdə saxlanılır. Bundan başqa, iş materiallarında tərəflərdən təqdim edilmiş fotosəkillər mövcuddur. Həmin fotosəkillər və digər sübutlarla tərəflərin uzun müddət ərzində xarici ölkələrə birgə səfərlər etməsi, ailə tədbirlərində və digər mərasimlərdə birgə iştirak etmələri təsdiq olunur. Həmin tədbirlərdə tərəflərin ümumi övladı Aqil Abdulrazaqov da onların yanında olmuşdur. Beləliklə, tərəflər faktiki olaraq ailə münasibətlərini davam etdirmiş, uzun müddət ərzində birgə yaşamış və faktiki olaraq boşanmamışlar. Cavabdehin məhkəmə tərəfindən qətnamə qəbul edilməsindən və ümumiyyətlə həmin məhkəmə icraatından xəbəri olmamışdır. Bundan əlavə, formalaşmış məhkəmə təcrübəsinə, prosessual qanunvericiliyin tələblərinə və Azərbaycan Respublikası Ali Məhkəməsinin mövqeyinə əsasən, tərəfin məhkəmə qətnaməsindən apellyasiya şikayəti vermək hüququ həmin qətnamənin ona təqdim edildiyi və ya onun tərəfindən alındığı vaxtdan hesablanan prosessual müddətlə bağlıdır. Qətnamə cavabdehə təqdim edilməmişdirsə və onun qətnamədən ümumiyyətlə xəbəri olmamışdırsa, həmin şəxsin qətnamədən vaxtında apellyasiya şikayəti verməsi obyektiv olaraq mümkün deyildir. Bu baxımdan hesab edirəm ki, cavabdeh tərəfindən apellyasiya şikayətinin verilməsi üçün prosessual müddətin ötürülməsi onun iradəsindən asılı olmayan səbəblərlə bağlı olmuşdur və apellyasiya şikayətinin mümkünlüyü məsələsi həll edilərkən qeyd olunan hallar nəzərə alınmalıdır.

33. Məhkəmə kollegiyasının iclasında iştirak edən maraqlı şəxsin nümayəndəsi Abdulrazaqov Ağasəf Ağaməhəmməd oğlu izahatında bildirdi ki, cavabdeh atasının katibəsi işləyib. Atası tibbi ekspert olub. Cavabdeh 2017-ci ilin iyun ayında evlərinə gəlib. Evdə onlarla mübahisə etdiyinə görə, atası 2018-ci ilin yanvar ayında onunla boşanıb. Cavabdeh məhkəməyə getməyəcəyini və heç bir sənədə imza atmayacağını bildirib. Cavabdehin uzun

Sənədi elektron imzalayan şəxsin vəzifəsi, adı və soyadı:

Sədrlik edən hakim RAMİN XƏLİLOV,
Hakim İlqar Dəmirov, Hakim ZAHİD MƏMMƏDOV

Məhkəmənin adı: Sumqayıt Apellyasiya Məhkəməsi

Sənədin elektron yüklənmə ünvanı:

<https://e-mehkeme.gov.az/signed/ShowEdoc?guid=46f740bae7f24ab9bbff569edfe920a3>

Qeyd: «Elektron imza və elektron sənəd haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununun 3-cü maddəsinə əsasən elektron imza əl imzası ilə bərabər hüquqi qüvvəyə malikdir. Elektron imza şəxsin kağız daşıyıcı üzərindəki möhürlə təsdiq edilmiş əl imzasına bərabər tutulur.

S/N: 005

müddət ərzində boşanmadan xəbərsiz olması barədə verdiyi izahat həqiqətə uyğun deyil. Cavabdeh özü qəsdən poçtalyona həmin ünvanda yaşamadığını bildirib və bununla da məhkəmə bildirişlərinin ona çatdırılmamasına çalışıb. Özü kənddə yaşayır, bir neçə dəfə evə gəlməyinə baxmayaraq, cavabdehi evdə görməmişdir.

34. Məhkəmə kollegiyasının iclasında iştirak edən maraqlı şəxsin nümayəndəsi və vəkili Əhmədov Ayazbəy Qabiliyyət oğlu izahatında bildirdi ki, işə mahiyyəti üzrə baxılmadığı üçün Ali Məhkəmənin mövqeyinə uyğun olaraq izahat vermək istəyir. İlk növbədə qeyd etmək istəyir ki, apellyasiya instansiyası tərəfindən iddiaçının "cavabdehi mənim evimdən çıxardın" məzmunlu ifadəsinə hüquqi qiymət verilməyib. Halbuki, həmin ifadə cavabdehin iddiaçı ilə birlikdə yaşamasına dair etiraf kimi qiymətləndirilə bilər. Bundan əlavə, hazırda cavabdeh də məhkəmənin sualına cavab verərkən həmin dövrə iddiaçı ilə birlikdə yaşadığını etiraf etdi. İş materiallarında məhkəmə bildirişlərinin iddiaçının yaşadığı ünvana çatdırılmasını təsdiq edən xəbərnəmələr də mövcuddur. Belə olan halda, tərəflərin birgə yaşadığı nəzərə alınmaqla, cavabdehin həmin məhkəmə prosesindən xəbərsiz olması barədə izahatının həqiqəti əks etdirmədiyini hesab edirik. Hesab edirik ki, cavabdeh məhkəmə icraatından məlumatlı olub, sadəcə olaraq məhkəmə iclaslarında iştirak etməkdə maraqlı olmadığı üçün məhkəməyə gəlməyib. Bundan əlavə, Ali Məhkəmə tərəfindən apellyasiya instansiyası məhkəməsinin fotosəkillərə münasibətdə lazımı hüquqi qiymət vermədiyi qeyd olunur. Qeyd etmək istəyir ki, fotosəkilin hansı şəraitdə, harada və hansı tarixdə çəkilməsi, habelə həmin fotosəkildə əks olunan şəxslərin kimliyi və fotosəkilin hansı halları təsdiq etməsi onu sübut kimi təqdim edən şəxs tərəfindən izah edilməlidir. Bu baxımdan, iş materiallarında olan fotosəkillərin sübut kimi qiymətləndirilməsi zamanı onların əldə edilmə şəraiti, çəkilmə tarixi, yeri və məzmunu nəzərə alınmalıdır.

Azərbaycan Respublikasının Mülki Prosessual Məcəlləsi:

35. Maddə 128. Prosessual müddətlərin müəyyən edilməsi və hesablanması

128.1. Prosessual hərəkətlər bu Məcəllə ilə və qanunlarla müəyyən edilmiş müddətlərdə həyata keçirilir. Prosessual müddətlər qanunla müəyyən edilmədiyi hallarda, onlar məhkəmə tərəfindən təyin edilir. (...)

36. Maddə 130. Prosessual müddətlərin buraxılmasının nəticələri

130.1. Qanunla müəyyən edilmiş və ya məhkəmə tərəfindən təyin edilmiş müddət keçdikdə, prosessual hərəkətləri etmək hüququ keçmiş olur. (...)

37. Maddə 360. Apellyasiya şikayətinin verilmə müddəti

Apellyasiya şikayəti məhkəmə qətnaməsi rəsmi qaydada verildiyi gündən 1 ay müddətində verilə bilər.

38. Maddə 363. Apellyasiya şikayətinin qaytarılması

363.1. Apellyasiya şikayəti birinci instansiya məhkəməsi tərəfindən aşağıdakı hallarda qaytarılır: (...)

363.1.3. apellyasiya şikayəti müəyyən edilmiş müddət keçdikdən sonra verilmişdirsə; (...)

Sənədi elektron imzalayan şəxsin vəzifəsi, adı və soyadı:

Sədrlik edən hakim RAMİN XƏLİLOV,
Hakim İlqar Dəmirov, Hakim ZAHİD MƏMMƏDOV

Məhkəmənin adı: Sumqayıt Apellyasiya Məhkəməsi

Sənədin elektron yüklənmə ünvanı:

<https://e-mehkeme.gov.az/signed/ShowEdoc?guid=46f740bae7f24ab9bbff569edfe920a3>

Qeyd: «Elektron imza və elektron sənəd haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununun 3-cü maddəsinə əsasən elektron imza əl imzası ilə bərabər hüquqi qüvvəyə malikdir. Elektron imza şəxsin kağız daşıyıcı üzərindəki möhürlə təsdiq edilmiş əl imzasına bərabər tutulur.

S/N: 005

39. Maddə 366. Apellyasiya mümkünlüyünün yoxlanılması

Apellyasiya instansiyası məhkəməsi iş məhkəməyə daxil olduqdan sonra 15 gün müddətində apellyasiyanın mümkünlüyünü yoxlayır. Buraya işə apellyasiya qaydasında baxılmaq üçün prosessual əsasların olması daxildir.

1.1. Əgər apellyasiyanın mümkünlüyü üçün əsaslar yoxdursa, o, qəbul olunmamış hesab edilə bilər.

2.2. Apellyasiyanın mümkünlüyü üzrə məhkəmə qərarı çıxarır.

3.3. Apellyasiyanın qeyri-mümkün hesab edilməsi barədə qərardaddan kassasiya instansiyasına şikayət verilə bilər.

40. Maddə 372. Apellyasiya instansiyası məhkəməsində işə baxılmanın hədləri

(...) 372.7. Apellyasiya instansiyası məhkəməsi şikayətin dəlillərindən asılı olmayaraq, məhkəmənin maddi və prosessual hüquq normalarına riayət etməsini yoxlayır.

41. Maddə 384. Apellyasiya instansiyası məhkəməsinin səlahiyyətləri

384.0. Apellyasiya instansiyası məhkəməsi:

(...) 384.0.6. apellyasiya şikayətinin bu Məcəllənin tələblərinə zidd olaraq icraata qəbul olunması, yaxud da icraata qəbul olunduqdan sonra digər şəxslərin apellyasiya şikayəti ilə birinci instansiya məhkəməsinə müraciət etməsi müəyyən edilərsə, icraata qəbul qərardadını ləğv edərək işi apellyasiya baxışından çıxarmaqla birinci instansiya məhkəməsinə qaytara bilər.

42. Maddə 398. Apellyasiya instansiyası məhkəməsinin səlahiyyəti

398.0. Apellyasiya instansiyası məhkəməsinin şikayətə baxıb qərar qəbul etdikdə aşağıdakıları etmək hüququ vardır: (...)

398.0.2. qərardadı tam və ya qismən ləğv edib, yaxud dəyişib işi birinci instansiya məhkəməsinə göndərmək; (...)

43. Maddə 402. Kassasiya şikayəti vermə hüququ

(...) 402.2. Apellyasiya məhkəmələrinin mülki və kommersiya kollegiyalarının və Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məhkəməsinin mülki və kommersiya kollegiyalarının aşağıdakı qərardadlarından kassasiya şikayəti verilə bilər:

402.2.1. apellyasiyanın qeyri-mümkün hesab edilməsi haqqında;

402.2.2. kassasiya şikayətinin qaytarılması (kassasiya şikayəti kassasiya instansiyası məhkəməsinin şikayətin qeyri-mümkünlüyü barədə qərarına əsasən qaytarıldığı hallar istisna olunmaqla) haqqında;

402.2.3. kassasiya şikayətinin verilməsi müddətinin bərpasından imtina edilməsi barədə;

402.2.4. iş üzrə icraata xitam verilməsi barədə;

402.2.5. bu Məcəllənin 384.0.4-cü maddəsində nəzərdə tutulmuş işin aidiyyəti üzrə göndərilməsinə dair və bu Məcəllənin 384.0.6-cı maddəsində nəzərdə tutulmuş apellyasiya şikayətinin bu Məcəllənin tələblərinə zidd olaraq icraata qəbul olunması əsası ilə icraata qəbul qərardadının ləğv edilərək işin apellyasiya baxışından çıxarılmaqla birinci instansiya məhkəməsinə qaytarılması haqqında.

Sənədi elektron imzalayan şəxsin vəzifəsi, adı və soyadı:

Sədrlik edən hakim RAMİN XƏLİLOV,
Hakim İlqar Dəmirov, Hakim ZAHİD MƏMMƏDOV

Məhkəmənin adı: Sumqayıt Apellyasiya Məhkəməsi

Sənədin elektron yüklənmə ünvanı:

<https://e-mehkeme.gov.az/signed/ShowEdoc?guid=46f740bae7f24ab9bbff569edfe920a3>

Qeyd: «Elektron imza və elektron sənəd haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununun 3-cü maddəsinə əsasən elektron imza əl imzası ilə bərabər hüquqi qüvvəyə malikdir. Elektron imza şəxsin kağız daşıyıcı üzərindəki möhürlə təsdiq edilmiş əl imzasına bərabər tutulur.

S/N: 005

Apellyasiya instansiyası məhkəməsinin mövqeyi

44. Məhkəmə kollegiyası məruzəçi-hakimi və işdə iştirak edən tərəfləri dinləyib, iş materiallarını tədqiq edib, qanunvericiliyin tələbini nəzərə alıb, apellyasiya şikayətinin mümkünlüyünü müzakirə edərək belə nəticəyə gəlir ki, mülki iş apellyasiya qaydasında hazırda baxılması qeyri-mümkündür.

45. İlk növbədə qeyd edilməlidir ki, Ali Məhkəmənin 31.07.2026-cı il tarixli Qərarındakı göstəriş 3 hissədən ibarət olmuşdur : 1- birinci instansiyası məhkəməsi tərəfindən iddiaçı ilə cavabdehin ünvanlarına məhkəmə bildirişlərinin göndərilməsi barədə hüquqi dəyərləndirmə, 2- məhkəmə qətnaməsi üzrə nikahın pozulmasının iddiaçının ölümündən 22 gün sonra rəsmiləşdirilməsi barədə hüquqi dəyərləndirmə və cavabdeh tərəfindən məhkəməyə təqdim edilmiş fotosəkillər üzrə dəyərləndirmə.

46. Birinci göstəriş üzrə qeyd edilməlidir ki, Azərbaycan Respublikası Mülki Prosessual Məcəllənin 35.1-ci maddəsinə əsasən müəyyən edilmişdir ki, qanunla başqa hal nəzərdə tutulmamışdırsa, iddia cavabdehin rəsmi qeydə alındığı yerin məhkəməsinə verilir. Mülki işin materiallarına əsasən birinci instansiya məhkəməsi ilkin və haqlı olaraq cavabdehin rəsmi qeydiyyat ünvanına bildirişləri göndərmişdir. Məhkəmə araşdırması zamanı iddiaçı tərəfindən cavabdehin evdən çıxarılması ilə bağlı vəsatətin verilməsi (I cild, iş vərəqi 17) tərəflərin birlikdə yaşamasını yəni cavabdehin faktiki ünvanın qeydiyyat ünvanından fərqli olmasını göstərmiş, lakin buna baxmayaraq məhkəmə yenidən bildirişləri faktiki ünvana deyil qeydiyyat ünvanına göndərmişdir. Bu isə öz növbəsində cavabdehin məhkəmə proseslərindən məlumatsız olmaqla məhkəmə tərəfindən çəkişmə prinsipinin pozulması deməkdir.

47. İkinci göstəriş üzrə məhkəmə kollegiyası qeyd edir ki, məhkəmə qətnaməsi qanuni qüvvəsini aldıqdan sonra Şamaxı Rayon Qeydiyyat şöbəsinə qətnamə icra edilməsi üçün göndərilməsi barədə məktub imza edilməklə qəbul edilmişdir. Lakin bunun üzərindən 6 ildən çox vaxt keçdikdən sonra iddiaçının ölümündən sonra tərəflərin nikahın pozulması barədə qətnaməsi 25.12.2024-cü il tarixdə icra edilmişdir. Bu isə onu deməyə əsas verir ki, hər iki tərəf nikahın pozulması barədə akt qeydinin alınması barədə qeydiyyat şöbəsinə bilərəkdən və ya bilməyərək müraciət etməmişdir.

48. Üçüncü göstəriş üzrə qeyd edilməlidir ki, cavabdeh tərəfindən məhkəməyə təqdim edilmiş fotosəkillər tərəflərin birgə müzakirəsinə çıxarılmış və müəyyən edilmişdir ki, tərəflər nikahın pozulması tarixindən sonra bəzi anlarda bir yerdə olmuş, xarici səfərlərə getmiş hətta iddiaçının nəvəsi də onlara qoşulmuşdur. Lakin oda qeyd edilməlidir ki, tərəflərin fotosəkillərə istinadən bir yerdə yaşaması mənasını bir mənalı olaraq daşımamalı, bəzi hallarda normal qaydada tərəflər nikahı pozduqdan sonra da səfərə getməsi, dost kimi birlikdə vaxt keçirməsində normal qarşılanmalıdır. Odur ki, məhkəmə üçün tərəflərin fotosəkillərdə birlikdə olmaları cavabdehin məhkəmə qətnaməsindən (nikahın pozulmasından) məlumatsız olması kimi qəbul edilə bilməz.

49. Məhkəmə kollegiyası əlavə olaraq qeyd edir ki, nikahın pozulması barədə qətnamənin qəbul edilməsindən sonra uzun müddət – təxminən 7 (yeddi) il müddətin keçməsi və heç bir məlumatın olmaması ağlabatan hesab edilə bilməz.

50. Belə ki, Sumqayıt Apellyasiya Məhkəməsinin Mülki kollegiyasının 11.09.2025-ci il tarixli məhkəmə iclasında iştirak edən cavabdeh izahatında bildirmişir ki, 03.12.2024-cü il

Sənədi elektron imzalayan şəxsin vəzifəsi, adı və soyadı:

Sədrlik edən hakim RAMİN XƏLİLOV,

Hakim İlqar Dəmirov, Hakim ZAHİD MƏMMƏDOV

Məhkəmənin adı: Sumqayıt Apellyasiya Məhkəməsi

Sənədin elektron yüklənmə ünvanı:

<https://e-mehkeme.gov.az/signed/ShowEdoc?guid=46f740bae7f24ab9bbff569edfe920a3>

Qeyd: «Elektron imza və elektron sənəd haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununun 3-cü maddəsinə əsasən elektron imza əl imzası ilə bərabər hüquqi qüvvəyə malikdir. Elektron imza şəxsin kağız daşıyıcı üzərindəki möhürlə təsdiq edilmiş əl imzasına bərabər tutulur.

S/N: 005

tarixdə iddiaçının ölümündən sonra keçirilən yas mərasimində onun mərhumun nəvəsinə vəsiyyətnamə qoyduğundan xəbəri olmuş, 03.05.2025-ci il tarixdə isə ona vərəsəlik işinin açıldığı barədə məlumat verilmiş və 12.05.2025-ci il tarixdə ASAN Xidmətə müraciət etmişdir. Məhz vərəsəlik məsələsi ilə əlaqədar müraciət etdikdən sonra tərəflər arasında bağlanmış nikahın 2018-ci ildə məhkəmə qətnaməsi ilə pozulduğunu öyrəndiyini özü etiraf etmişdir. Həmçinin hazırkı icraat zamanı keçirilən məhkəmə iclasında cavabdehin vermiş olduğu izahatında onun 12.05.2025-ci il tarixdə müvafiq qeydiyyat orqanında nikahın pozulması barədə məlumatının olması öz təsdiqini bir daha tapmışdır.

51. Bu hal özlüyündə cavabdehin qətnamənin mövcudluğundan 12.05.2025-ci il tarixdə məlumatlı olmaqla həmin qətnamədən Azərbaycan Respublikasının Mülki Prosessual Məcəlləsinin 360-cı maddəsinə əsasən 1 ay müddətində apellyasiya şikayəti vermək üçün müəyyən edilmiş müddətin axımı başlamışdır. Lakin cavabdehin apellyasiya şikayəti 24.06.2025-ci il tarixdə məhkəməyə daxil olmuşdur (1 aylıq müddət ötürülməklə).

52. Cavabdehin nikahın pozulmasından yalnız 12.05.2025-ci ildə, vərəsəlik məsələsi ilə əlaqədar müraciət etdiyi zaman xəbər tutması barədə izahatı özlüyündə iddiaçı ilə aralarında bağlanmış nikahın pozulması barədə məlumatlı olmasını göstərən haldır. Çünki hazırkı iddia tələbinin predmeti nikahın polulması təşkil edir və cavabdeh bu barədə məlumatlı olduğu vaxtdan onun məhkəmə aktının mövcudluğundan məlumatlı olmasını göstərir ki, bu məlumatın dəqiqləşdirilməsi üçün iddiaçının nəvəsinə vəsiyyətnamə qoyulması barədə vərəsəlik işinin açılması barədə mövcud müraciət edilməsi və ASAN Xidmət tərəfindən ona bu barədə hansı tarixdə məlumat verilməsi ilə bağlı müvafiq sorğu verilməli və alınan cavab iş materialları ilə birgə tədqiq edilməlidir.

53. Bundan əlavə məhkəmə qətnaməsi 25.01.2018-ci il tarixdə qəbul edildikdən sonra qanuni qüvvəyə minmiş, icraya yönəldilmiş və uzun müddət ərzində tərəflərdən heç biri tərəfindən mübahisələndirilməmişdir. Belə şəraitdə, yalnız iddiaçının ölümündən və vərəsəlik məsələsinin yaranmasından sonra, illər əvvəl qəbul edilmiş qətnamənin mübahisələndirilməsi hüquqi müəyyənlik və sabitlik baxımından əsaslandırılmış və konkret sübutlarla yoxlanmalıdır.

54. Belə ki, Mülki Prosessual Məcəllənin 360-cı maddəsinə əsasən apellyasiya şikayəti məhkəmə qətnaməsi rəsmi qaydada verildiyi gündən 1 ay müddətində verilə bilər.

55. Həmin Məcəllənin 363.1.3-cü maddəsinə əsasən, apellyasiya şikayəti müəyyən edilmiş müddət keçdikdən sonra verilmişdirsə birinci instansiya məhkəməsi tərəfindən qaytarılır.

56. Yuxarıda qeyd olunan hüquq normalarının məzmunundan görüldüyü kimi, vaxtında şikayət verilməməsi və prosessual müddətin buraxılması müəyyən hüquqi nəticələr yaradır. Belə ki, şikayətin verilmə müddətinin keçməsi ilə, qətnamə qanuni qüvvəyə minir və icraya yönəldilir, prosessual müddətin bitməsi ilə müvafiq prosessual hərəkətləri etmək hüququ keçmiş olur və prosessual müddətin bərpası üçün müddəti buraxmış şəxs özünün subyektiv mülahizələrini deyil, konkret üzrlü səbəbləri təqdim etməyə borcludur.

57. Birinci instansiya məhkəməsi qeyd olunan qətnamədən apellyasiya şikayətinin verilməsi üçün nəzərdə tutulmuş müddətin buraxılıb-buraxılmamasına, buraxılmışdırsa üzrlü hesab edilməsinə hüquqi qiymət vermədən, Mülki Prosessual Məcəllənin 364-cü maddəsində nəzərdə tutulan hərəkətləri həyata keçirmədən, apellyasiya şikayətinin

Sənədi elektron imzalayan şəxsin vəzifəsi, adı və soyadı:

Sədrlik edən hakim RAMİN XƏLİLOV,
Hakim İlqar Dəmirov, Hakim ZAHİD MƏMMƏDOV

Məhkəmənin adı: Sumqayıt Apellyasiya Məhkəməsi

Sənədin elektron yüklənmə ünvanı:

<https://e-mehkeme.gov.az/signed/ShowEdoc?guid=46f740bae7f24ab9bbff569edfe920a3>

Qeyd: «Elektron imza və elektron sənəd haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununun 3-cü maddəsinə əsasən elektron imza əl imzası ilə bərabər hüquqi qüvvəyə malikdir. Elektron imza şəxsin kağız daşıyıcı üzərindəki möhürlə təsdiq edilmiş əl imzasına bərabər tutulur.

S/N: 005

uyğunluğu üzrə müvafiq araşdırma aparmadan mülki işi baxılması üçün Sumqayıt Apellyasiya Məhkəməsinə göndərmişdir.

58. Kollegiya əlavə olaraq qeyd edir ki, yuxarıda sadalanan qanunvericiliyin tələbinə görə apellyasiya şikayəti işə birinci instansiyada baxmış məhkəməyə təqdim edilir. Şikayətin baxılmağa qəbul edilməsi və yaxud geri qaytarılması məsələləri də məhz həmin məhkəmədə həll edilir. Bununla belə, apellyasiya instansiyası məhkəməsi daxil olmuş işlərin apellyasiya qaydasında baxılmasının mümkünliyünü yoxlayır. Təkrar yoxlamanın məqsədi birinci instansiya məhkəməsinin yol verdiyi səhvlərin aradan qaldırılmasına, apellyasiyası mümkün olmayan şikayətlərin qarşısının alınmasına xidmət edir.

59. Məhkəmə kollegiyası hesab edir ki, birinci instansiya məhkəməsi iddiaçının apellyasiya şikayətini qəbul edib mülki işlə birlikdə baxılması üçün apellyasiya instansiyası məhkəməsinə göndərərkən Mülki Prosessual Məcəllənin sadalanan tələblərinə əməl etməmiş, apellyasiya şikayətini sadəcə iş materiallarına əlavə edib mülki işlə birlikdə baxılması üçün Sumqayıt Apellyasiya Məhkəməsinə göndərmişdir.

60. Bundan əlavə isə həmçinin qeyd edilməlidir ki, hazırkı hüquqi mövqe nəzərə alınmaqla cavabdehin birinci instansiya məhkəməsinə Şamaxı Rayon Məhkəməsinin 25.01.2018-ci il tarixli, 2(074)-73/2018 nömrəli qətnaməsindən apellyasiya şikayətinin verilməsi üçün prosessual müddətin bərpası barədə ərizə ilə müraciət etmək hüququ vardır.

61. Qeyd olunanlara əsasən məhkəmə kollegiyası hesab edir ki, Şamaxı Rayon Məhkəməsinin 25.01.2018-ci il tarixli, 2(074)-73/2018 nömrəli qətnaməsindən cavabdeh Abdulrazaqova (Sədayeva) Təranə Əhməd qızı tərəfindən verilmiş apellyasiya şikayəti hüquqi müəyyənlik prinsipi baxımından mümkün sayıla bilməz. Buna görə də, Sumqayıt Apellyasiya Məhkəməsinin Mülki kollegiyasının 24.07.2025-ci il tarixli, 2(105)-1074/2025 nömrəli apellyasiyanın mümkünlüyü barədə qəraradı ləğv edilməli, cavabdeh Abdulrazaqova (Sədayeva) Təranə Əhməd qızı tərəfindən verilmiş apellyasiya şikayətinə apellyasiya qaydasında baxılması üçün prosessual əsaslar olmadığından şikayət qeyrimümkün hesab edilməli, iş birinci instansiya məhkəməsinə qaytarılmalıdır.

Azərbaycan Respublikasının Mülki Prosessual Məcəlləsinin 263-264, 357, 398.0.2, 400, 402-ci maddələrini rəhbər tutaraq, məhkəmə kollegiyası

QƏRARA ALDI:

Sumqayıt Apellyasiya Məhkəməsinin Mülki kollegiyasının 24.07.2025-ci il tarixli, 2(105)-1074/2025 nömrəli apellyasiyanın mümkünlüyü barədə qəraradı ləğv edilsin.

Şamaxı Rayon Məhkəməsinin 25.01.2018-ci il tarixli, 2(074)-73/2018 nömrəli qətnaməsindən cavabdeh Abdulrazaqova (Sədayeva) Təranə Əhməd qızı tərəfindən verilmiş apellyasiya şikayəti qeyri-mümkün hesab edilsin.

Mülki iş sonrakı prosessual hərəkətlərin edilməsi üçün birinci instansiya məhkəməsinə qaytarılsın.

Qərardaddan rəsmi qaydada verildiyi gündən 10 (on) gün müddətində Sumqayıt Apellyasiya Məhkəməsi vasitəsi ilə Azərbaycan Respublikası Ali Məhkəməsinin Mülki kollegiyasına kassasiya şikayəti ("Elektron məhkəmə" informasiya sistemi"ndə yaradılmış elektron kabinet vasitəsilə) verə bilər.

Sənədi elektron imzalayan şəxsin vəzifəsi, adı və soyadı:

Sədrlik edən hakim RAMİN XƏLİLOV,
Hakim İlqar Dəmirov, Hakim ZAHİD MƏMMƏDOV

Məhkəmənin adı: Sumqayıt Apellyasiya Məhkəməsi

Sənədin elektron yüklənmə ünvanı:

<https://e-mehkeme.gov.az/signed/ShowEdoc?guid=46f740bae7f24ab9bbff569edfe920a3>

Qeyd: «Elektron imza və elektron sənəd haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununun 3-cü maddəsinə əsasən elektron imza əl imzası ilə bərabər hüquqi qüvvəyə malikdir. Elektron imza şəxsin kağız daşıyıcı üzərindəki möhürlə təsdiq edilmiş əl imzasına bərabər tutulur.

S/N: 005

Sənədi elektron imzalayan şəxsin vəzifəsi, adı və soyadı:

Sədrlik edən hakim RAMİN XƏLİLOV,
Hakim İlqar Dəmirov, Hakim ZAHİD MƏMMƏDOV

Məhkəmənin adı: Sumqayıt Apellyasiya Məhkəməsi

Sənədin elektron yüklənmə ünvanı:

<https://e-mehkeme.gov.az/signed/ShowEdoc?guid=46f740bae7f24ab9bbff569edfe920a3>

Qeyd: «Elektron imza və elektron sənəd haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununun 3-cü maddəsinə əsasən elektron imza əl imzası ilə bərabər hüquqi qüvvəyə malikdir. Elektron imza şəxsin kağız daşıyıcı üzərindəki möhürlə təsdiq edilmiş əl imzasına bərabər tutulur.

S/N: 005